

Sygn. akt: III AUa 2/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Naze

SSA Lucyna Guderska

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Łodzi

sprawy **S. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 5 listopada 2012 r., sygn. akt: V U 789/12;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 2/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie ubezpieczonego S. J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 12 czerwca 2012 roku odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił w rozpoznawanej sprawie następujący stan faktyczny:

S. J., urodzony (...), legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 roku okresem ubezpieczenia w rozmiarze 31 lat, 2 miesięcy i 29 dni, w tym 11 lat 10 miesięcy i 3 dni okresów pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy. Od 22 sierpnia 1986 roku do dnia dzisiejszego jest zatrudniony nieprzerwanie w (...) Spółka Akcyjna Oddział (...) B.. Do stażu pracy w warunkach szczególnych ZUS zaliczył wnioskodawcy okres pracy w wymiarze 11 lat, 10 miesięcy i 3 dni: od 22 sierpnia 1986 roku do 19 sierpnia 1992 roku i od 27 sierpnia 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów, produkcji sadzy wymienionych w wykazie A dział IV poz. 21 w (...) Spółka Akcyjna Oddział (...) B..

Do stażu pracy w warunkach szczególnych ZUS nie zaliczył wnioskodawcy okresu zatrudnienia od dnia 1 lutego 1979 roku do dnia 31 lipca 1985 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. Tryb., na stanowisku stolarza. W tym okresie od dnia 1 lutego 1979 roku do dnia 31 lipca 1985 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. Tryb. na stanowisku stolarza. Zajmował się wówczas wykonywaniem filarków międzyokiennych do bloków mieszkalnych. Elementy te od zewnętrznej strony wnioskodawca musiał wykończyć płytą azbestową. Płytę azbestową przecinał na pile tarczowej, a następnie wiercił w niej otwory w celu przykręcenia do pozostałych elementów filarka. Wnioskodawcy nie zostało wystawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. Tryb.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd pierwszej instancji nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy, po przytoczeniu treści art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), dokonał wykładni tego przepisu. Wyjaśnił, że w świetle wskazanych regulacji prawnych nie budzi wątpliwości, iż aby uzyskać prawo do emerytury wnioskodawca powinien legitymować się 25-letnim okresem zatrudnienia, 15-letnim stażem pracy w szczególnym warunkach szczególny oraz nie pozostawać w stosunku pracy. Wywiódł dalej, że zebrany materiał dowodowy wskazuje zaś w sposób bezsporny, że wnioskodawca nie rozwiązał do chwili obecnej stosunku pracy i jest zatrudniony w (...) Spółka Akcyjna Oddział (...) B.. Tym samym, według sądu Okręgowego, należało uznać, że wnioskodawca nie spełnia określonych w art. 184 przesłanek do nabycia emerytury, bowiem przesłanki te muszą być spełnione łącznie. Sąd Okręgowy podkreślił, że granice rozpoznania w niniejszej sprawie wyznaczała treść zaskarżonej decyzji, którą odmówiono wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury. W związku z tym zadaniem Sądu było ustalenie, czy wnioskodawca spełnia warunki do przyznania emerytury, a nie ustalanie, czy w okresie zatrudnienia w (...) Spółka Akcyjna Oddział (...) B. od 1 lutego 1979 roku do dnia 31 lipca 1985 roku wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach.

Wobec ustalenia, że wnioskodawca do dnia złożenia wniosku o emeryturę (ani później) nie rozwiązał stosunku pracy, Sąd Okręgowy uznał, iż nie spełnia on jednej z koniecznych przesłanek przyznania mu prawa do emerytury wskazanych w art. 184 ust. 1 ustawy, a zbędnym było dokonywanie ustaleń co do rzeczywistego okresu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy dodał, że ubezpieczony, na którym spoczywał ciężar dowodu, nie udowodnił również tego, aby w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach. Wywiódł, że praca stolarza polegająca m.in. na wytwarzaniu filarków międzyokiennych nie jest pracą wymienioną w wykazie A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), a zatem nie można jej zaliczyć do prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Dalej sąd pierwszej instancji wywiódł, że z wyjaśnień wnioskodawcy wynika, że upatruje on szczególnego charakteru swojej pracy z uwagi na pracę z użyciem szkodliwego dla zdrowia azbestu, który był jednym ze składników filarków międzyokiennych, to jednak prace wykonywane bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu są wymienione w wykazie B dziale IV załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983 roku. Wykonywanie tych prac uprawnia do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym już po 10 lat wykonywania takiej pracy (§ 8 rozporządzenia). Wnioskodawca pracował przy produkcji filarków międzyokiennych przez okres krótszy niż 10 lat. Nawet zatem gdyby wykazał, że praca przy produkcji filarków międzyokiennych była pracą wykonywaną bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to i tak z uwagi na nie wykonywanie przedmiotowej pracy przez wymagany okres 10 lat, wnioskodawca nie mógłby uzyskać prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. W ocenie sądu pierwszej instancji, wbrew stanowisku wnioskodawcy, okresów pracy świadczonej w warunkach szczególnych zaliczonych do wykazu A albo B, zgodnie z rozporządzeniem, nie można ze sobą łączyć. Powołał się przy tym na stanowisko Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2007 roku w sprawie I UK 306/06.

Wyrok sądu pierwszej instancji zaskarżony został w całości przez ubezpieczonego, który wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie mu prawa do emerytury „w zawieszeniu”, powołując się na treść art. 103a ustawy o emeryturach

i rentach z FUS. Jednocześnie wniósł o rozpatrzenie decyzji ZUS w zakresie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w okresie od 1 lutego 1979 roku do 31 lipca 1985 roku, powołując się na charakter pracy w tym okresie opisany przez niego w piśmie do ZUS. Powoła się również na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku, sygn. akt: III UZP 5/85.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zawiera uzasadnionych podstaw. Odnosząc się w pierwszej kolejności do treści apelacji zważyć należy, że powoływanie się przez skarżącego na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku o sygnaturze akt: III UZP 5/85 jest bezprzedmiotowe. Z uchwały tej wynika tylko tyle, że Sąd Najwyższy w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszcza przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków (LEX 14635). Tymczasem skarżący ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ani w apelacji nie zgłosił takich środków dowodowych. Załączone do odwołania jego pismo z 11 kwietnia 2012 roku do ZUS jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. niemającym mocy dowodowej w sprawie. Dokument prywatny stanowi tylko dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Pismo to nie jest dowodem prawdziwości okoliczności w nich opisanych i nie może zastępować świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które winno zostać wystawione przez pracodawcę. Oświadczenie osoby zainteresowanej w sprawie o przyznanie świadczenia emerytalnego na okoliczności, od których zależy prawo do emerytury nie może zastępować środków dowodowych przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego. Również za bezprzedmiotowe należy uznać odwoływanie się skarżącego w apelacji do treści art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), gdyż ustawodawca nie przewidział możliwości przyznania prawa do świadczenia pod warunkiem zawieszającym, to jest przyznania prawa pod warunkiem spełnienia wszystkich przesłanek, od których prawo zależy, w przyszłości. Zawieszenie prawa do emerytury następuje tylko w sytuacjach określonych w ustawie. Jednakże aby zachodziły podstawy do zawieszenia prawa do emerytury, to w pierwszej kolejności muszą istnieć przesłanki do przyznania prawa (stwierdzenia ich istnienia w dacie wydawania decyzji o jej przyznaniu). W stanie prawnym obowiązującym w dacie wydania skarżonej decyzji organu rentowego oraz w dacie orzekania przez sąd pierwszej instancji w przedmiotowej sprawie warunkami nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy, poza spełnieniem warunku osiągnięcia określonego wieku i legitymowania się wymaganym stażem, w tym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach dla osób, o których mowa w art. 32 ustawy, stosownie do treści art. 184 ust. 2 tej ustawy, było nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku otwartego funduszu emerytalnego na dochody budżetu państwa oraz rozwiązanie stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Wszystkie warunki, od których zależy prawo do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy winny być spełnione łącznie. Nie spełnienie chociażby jednej z przesłanek, o których mowa w tych przepisach, powoduje, że prawo do świadczenia nie powstaje. Ubezpieczony będąc pracownikiem nie rozwiązał stosunku pracy, co było warunkiem koniecznym z mocy art. 184 ust. 2 ustawy, a zatem w dacie wydania decyzji przez organ rentowy, jak i w dniu orzekania przez Sąd Okręgowy nie nabył prawa do emerytury. Stąd też rację miał Sąd Okręgowy, że zbędnym było ustalanie, czy ubezpieczony ma wymagany staż pracy w szczególnych warunkach, skoro nie nabył prawa do świadczenia z powodu braku innej ustawowej przesłanki, od której nabycie tego prawa zależało. Nie ulega wątpliwości, że w sprawach o przyznanie prawa do emerytury zarówno organ rentowy, jak i sąd rozpoznający odwołanie od decyzji odmawiającej przyznania prawa do świadczenia bada wszystkie okoliczności dotyczące istnienia prawa do świadczenia, to jednak wyrok sądu nie może być wyrokiem ustalającym istnienie tylko jednej z okoliczności faktycznych, od której prawo zależy przy jednoczesnym ustaleniu, że prawo nie powstało z powodu braku innej przesłanki warunkującej powstanie prawa. Decyzja organu, od której wniesiono odwołanie w przedmiotowej sprawie była decyzją stwierdzającą, że na datę wydania tej decyzji ubezpieczony nie był uprawniony do emerytury. Decyzja ta była prawidłowa, gdyż ubezpieczony nie spełniał w dacie jej wydania decyzji wszystkich warunków, od których zależało prawo do świadczenia. Stąd również wyrok sądu pierwszej instancji, wydany w dniu 5 listopada 2012 roku, oddalający odwołanie od tej decyzji również odpowiadał prawu. Obecnie stan prawny uległ zmianie. Ustawodawca bowiem poprzez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 roku (Dz.U.2012.637) zmienił z dniem 1 stycznia 2013 roku treść art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i od tej daty warunek rozwiązania stosunku pracy już nie obowiązuje. Okoliczność ta jednak pozostaje

bez wpływu na rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie, gdyż skarżący, jak to słusznie wywiódł sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie udowodnił także innej przesłanki od której prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym zależy, a mianowicie nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Praca stolarza nie została wymieniona w wykazach A i B, stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W tych warunkach apelację należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c., jako pozbawioną uzasadnionych podstaw.